

tus ades: tuum insultum jam ante præfigebam. Ad eummodum si quis te preparavist, sustinebit sine ruina pericula. At ex improviso turbari, vociferari, interdum & lamentari, est mentis validè misera. S. Justinus M. ad Zenam, & Serenum.

Si id, quod amarum est, antea cognoscas, indues patientiam. S. Ambrof. l. de parad. c. 12.

Nullus fit casus, quem meditatio tua non præveniat. S. Isid. l. 2. folioli c. 6.

Sic nos ad Deum expansos ungula fodant, crucis suspendant, ignes lambant, gladii gutta detruncant, besitz infilant: paratus est ad omne supplicium ipse habitus orantis Christiani. Tertull. Apolog. adv. Gentiles.

Disponentem te ad futura pericula propter Deum clades præfigita non ledit. Sim. Cass. s. c. 1.

Præfigitati mali mols ictus venit. Seneca ep. 76.

S. XXVIII.

Prior affinis.

Usquequid ebria eris. Cœ. 1. Reg. 1. 14. Mater Samuels in templo a Sacerdoti spreta forti animo tulit contumeliam. Unde sexu fragili tam infingit victoria? S. Chrysof. domi Annam exprobrit amul: venui in templum, & Sacerdos contumelia afficit. Effugierat domesticam tempestatem; venit in portum, & turfus inventus undas. Verè in patientia exercitata, domi præparata ac perferenda maledicta; amulque conuictus exercitata, & in templo multa præstit humanitatem, viriliter, ac magni animo, scimmata ferens. Bæza t. 1. n. 3, c. 2. §. 2.

Non tales resisteret. 1. Reg. 17. 33. Riserat Saul puerum David inernem contra Goliath præfons. Cui David unico arguento, & humum fortitudinem, & obtinendæ victoræ certitudinem, peribat: pectora seruit rursus. Cœ. v. 34. Etiam qui talibus victoriis in solitudine armatur, nefecit in palestra acies timentes armatas. O quam fecerunt in Mundi palestram ibis luctuantes cum carne, & palam triumphatus de hostibus; & in solitudine prius cum vita consenserunt manus. Id. ib.

In uero sapientia fratrem acutum, & in fortitudine sua diuersus est cum Angelo, & invictus. Ol. 12. 3.

Quotidie cedit punctio acus uitus, & mucronis vos arbitramini posse resisteret? In minima probate confitimus, quam viriliter in majori certamine stare positis. S. Bernardus s. de S. Clemente P.M.

S. XXIX.

Miscellanea.

Pelle pro pelle. Job 2. 4. Intentit Sathan dicere: buo! amissione possefionum, & natorum, Job patienter toleraverint propter corporis sui salutem; & quod hoc non erat magna virtus, sed erat humanum, & apud omnes homines conuictum. Et hoc est, quod dicitur: homo quicunque, etiam non virius, in dabit de facili pelle pro pelle, id est carne alienam pro carne sua: fulmine enim homo non virtuosus, ut quicunque alii, etiam quantumcumque conjuncti, potius corpore affiguntur, quam ipse S. Thom. Aqu. hic lect. 1.

Calix salutarius accipiam. Pl. 115. 13. Digna quidem promissio; sed, si in humanis virtibus ponatur, pericula præsumptio. Quis enim potest Confefforibus tormentorum patientiam dare, nisi ille, qui pro nobis dignatus est calicem Passions acciperet? Nam ut hoc impossibile humanæ virtutis absolute monstraret, fecerunt est. Cœ. nom. Domini invocato. Caffiodorus hic.

Ebenezarus, no[n]metip[s] fuit Dei minister in multa patientia. 2. Cor. 6. 4. S. Chryl. hom. 12. hic: non simpliciter patientia dixit, sed multa: neque enim unum aliquod, aut alterum incommode perfere, magna laude ducedendum est apud Did. Nyf. Pol. col. p. 2. l. 20. c. 3.

S. XXX.

Impatience.

Qui in hominis figura propofuerat latere, nihil de impatiencia hominis imitatus est. Hinc vel maxime Pharisei Dominum agnoscere debuissent: patientiam hujusmodi, nemo hominum pretererat. Tertull. l. de pat. c. 3.

Omnis peccatum impatiencia adscribendum. Malum impatiencia est boni. Id. ib. c. 5.

Natales impatiencia in ipso diabolo deprehendo jam tunc, cum Dominum Deum universa opera, quæ fecisset, imaginem fuz, id est, homini, subiecisse, impatiencer tulit. Id. ibid. cap. 5.

Impatiencia dum mala pati nolunt, non efficiunt, ut amissis eruantur; sed ut mala graviora patiantur. S. August. lib. de pat. c. 2.

T I T U L U S X.

S. I.

Figure.

Ex Veteri, Novi, & aliis.

Planctuerat Dominus Deus paradisum voluppatum. Gen. 2. 8. Nihil profus erraverit, qui pratum insigne quoddam virtutum, & paradisum spiritualem, Pauli apium nuncupaverit. Unde & mirabilis nobis subvios genuit: non secundum paradisi fontes quatuor tantum; sed multo etiam plures, & quotidie fluentes; nec terram rigantes, sed animas hominum, ad prodicendum virtutum germina suscitantes. S. Chrysof. hom. 1. de laud. S. Pauli. Ap.

Noe quidem Gen. 8. tantummodo legitur se servasse cuiilibet; hic autem multo favore Mundi inundante, diluvio, non arcu cooptando compagibus tabularum, sed episolas componendo: non duos, vel tres, ut quinque cognatos; sed universum profus orbem mergi periclitantem ex mediis flutibus liberavit. Id. ib.

Attilla venit—persans ramum iova. Gen. 8. 11. Potest significari S. Paulus per hanc columbam: quia enim oliva miceridam significat, congrue per ramum olive accipitur nomen Iesu Christi, quod etiam miceridam significat. S. Thom. Aqu. in ep. S. Pauli in prologo ad Rom.

Servitor erga Jacob pro Rachel secessit annis. Gen. 29. 20. Quemam est illa adamantina profusa anima, quæ Pauli patientiam possit imitari? neque enim his secesserunt annos, sed totius vite servitorum pro ipsius percuti Christi & non auditus nullus aflu diei, & noctis gelus sed tentationes mille percepit. S. Chryl. ant. citatus.

Vidit Benjamin fratrem suum urinatum. Cœ. erumpens lacryma. Gen. 43. 29. 30. &c. Vidi Joseph Benjamin fratrem suum ex una matre, & lacrymatus est: videt Iesu Paulus faciem in Ecclesiastem matrem, & miceridam est. Act. 9. 4. Beniamino minori fratri ampliora Joseph dedit. v. 34, quin fratris bus munera. Haec predicit & Beniaminus Paulus noster: abscondens, inquit, omnibus illis laboravi. 1. Cor. 15. 10. Poculum in facie Benjamin. Gen. 44. 2. Calix Passions in corpore Pauli. Gal. 6. 17. ego signata. Cœ. Per Benjamin designatur Paulus, qui ad literam de tribu Benjamin fuit: qui etiam novissimum fuit Apostolorum. S. Thom. Aqu. in Gen. 45. 16. Beniaminus adolescentulus. Pl. 67. 28. per quem intelligitur S. Paulus, qui fuit de tribu Benjamin. Bellarminus hic.

Pulcherrimus ille veloces exarantur scriba calamus. Pl. 44. 2. S. Greg. Nyf. or. de occiso Domini.

Quales vas (electionis) fuerit; patet per id: quod dicitur Eccl. 5. 10. quæ vas non solidum, ornatum omni lapide pretioso. Aureum propter fulgorem sapientie; solidum virtute charitatis; ornatum omni lapide pretioso, ieiucet omnibus virtutibus. S. Thom. Aqu. in ep. S. Pauli in prologo.

Factus est, tamquam Evangelicus ille parvulus, deque Dominus ait. Matth. 18. 3. nisi conversus fuerit. Cœ. S. Bernardus s. in Conver. S. Pauli.

Paulus sagitta fuit Domini: qui postquam ab Ierosolymis usque in Illyricum missus arcu Domini, hic illucque volavit, ad Hispanias ire festinat: ut velox sagitta sub pedibus Domini sui. Orientem, Occidentemque prolerat. S. Hieron. ep. 140.

S. Paulus vas factus est: & quidem phiala; per quam verbum Divinum propinatur. S. Greg. Nyf. hom. 14. in Cant.

Sol quidam est hominibus Paulus, qui totum profus orbem fulgentibus linguis sua radiis illuminavit: quique, universas circumdeundo gentes, cursum omnino solis imitatus est; ac Mundi regiones omnes quasi libero à corpore animo pervolavit. S. Chryl. hom. 8. de laud. Pauli.

Qualem rosinam mittet Christo Roma? inquietabat de S. Paulo. S. Chryl. hom. 32. in ep. ad Rom.

Non peccat quis, si cor Pauli mare etiam, ac coelum, dixerit; cum ob partitem, tum ob profunditatem. Mare est, navigantes non a civitate in civitatem, sed a terra in coelum vehens. Si quis in hoc mari navigaverit, secunda aura navigat. Non est in hoc mari ventus, sed pro vento Spiritus S. dominus, qui in illo navigantes animas vehit &c. Idem hom. 35. in Acta. Vide plura apud S. Chrysof. de laudibus Pauli Apostoli.

Titulus X. Pauli.

195

S. Paulus ab Adriano Lep. ad Episcopos Hispaniarum vocatur Mundi lumen, & rosa Ecclesie. Nadasi rosa 37.

S. II.

De nomine S. Pauli.

Cur is, qui Saulus dictus erat in actibus Apostolorum, nunc Paulus dicitur: De qua re quibusdam visum est: quo Pauli pro Consul, quem apud Cyprum Christi fidei subjecerat, vocabulum sibi Apostolus superpedit: ut fictus reges solent, deviciis v.g. Parthi Parthici, & Gotto Gotthici, nominari; ita & Apostolus subjugato Paulo Paulus fuerit appellatus. Orig. in ep. ad Rom.

Confutatum erat apud Judæos, ut simul cum nominibus Hebraicis affluerent sibi nomina illarum gentium, quibus feriebant. Nomen autem Pauli celebre apud Romanos: quo nomine non videtur ulius; nisi postquam cessit Gentibus praedicatione. S. Thom. Aqu. in ep. ad Rom. c. 1. lec. 1.

Cum Saulus vocatus esset de celo, prostratus, mutatus; ubi cessit Apostolus, mutavit sibi nomen, & dixit se Paulum. Et hoc quare elegit: quia Paulus modicus est, & Paulus parsus est. S. August. l. 93. de div.

Nomen Paulus, secundum quod potest Hebreus esse, idem est, quod mirabilis, vel elevatus: Secundum autem Graecum idem est, quod quietus: secundum Latinum vero idem quod modestus. S. Thom. Aqu. lec. 1. in ep. ad Rom. c. 1.

S. III.

Conversio S. Pauli.

Cadens in terram. Act. 9. 4. Dubitatur, an Paulus pede stirps, an equestris? Prima opinio: fecisse viam pedibus, quia nullus equi, vel equis, fit mentio: & quia Paulus erat ex Phariseis, qui, utpote Religiosores, raro solebant equitare. Probabilis quid est: sic pictura ostendit antiquissima. Secundum iter erat longum, & illi vi nobilis, & dux eorum, qui cum comitabantur, ad alligandos Christianos. Sylveira hic q. 7.

Erat de tribus alienis non videns. Act. 9. 9. Lyran, scilicet viu corporali: videbat tamen viu mentali: quia secundum Doctores communiter, iste triduo fuit raptus usque ad terrum celum. Arcenes in lf. 2. 4. Difc. 2.

Cadit miles diaboli, ut surga signifer Christi. S. August. f. 4. in festo SS. Petri, & Pauli.

Vas erat fictile Paulus; sed evasit in aureum. S. Chrysof. hom. 6. in ep. 2. ad Timoth.

Decebat Christi hominem tantum Moysen superare, quantum Evangelium præcelli legem. S. Asterius hom. de SS. Petri, & Pauli.

S. IV.

Varia encyclo.

Divinus verè vir, communis noster ac præceptor sol. S. Dion. Areopag. l. de div. nom. c. 7. de S. Pauli.

Paulum recito idoneum Juris divini Consulum: nam & Caesi dici habent hodie Paulum dictantem jura litigiorum, non Christianorum. S. August. l. 63. de V. D.

Omnem hominem Paulus exhibebat Deo. S. Chrysof. in r. Cor. 9.

Cordis illius pulvrum vide vellem: quod si quis totius orbis cor dixerit innumeratorum bonorum fontem, & principium, & elementum primarium salutis nostrae, non erraverit. Id. hom. 32. in ep. ad Rom.

Cor Christi erat cor Pauli; tabulaque Spiritus S. arque charitatis volumen. Id. ib.

Idem hom. 3. in Gen. S. Paulum vocat: coelestem animam, linguam orbis.

S. si quis mihi orbem terrarum possidendum daret; solum Pauli unguem omni illo imperio potenterio esse arbitrat. Id. hom. 12. in r. Cor. 4.

Vas dignum, & coelestibus ferculis repletum: de quo & fano dignum, & infirmis accipit medicinam. S. Bernardus in festo SS. Petri, & Pauli l. 1.

Paulus vas electio[n]is, revera vas aromaticum, vas odoriferum, & refertum omni pulvere pigmentario. Id. l. 12. in Cant.

S. V.

S. Pauli charitas, zelus.

Baptizatus est ipse (cuius carceris) & omnis domus ejus coniunctus. Act. 16. 23. Cum portis carceris apertis Paulus & Silas, non egrediuntur. Ob magnam charitatem: prævidebat enim Paulus, quod, si cum fisco exiret, cuius carcer se accideret, ut intentav. v. 27. & baptizatum cum familia non fulciperet. Elegit permanere in carcere, nè desiceret in charitate. Sylveira hic q. 12.

R. P. Spanner Poly. Tom. II.

Serviens Domino cum omni humilitate, & lacrymis. Act. 20. 19. Flebat ex compassione, tum ob Christianorum infirmitatem; tum etiam ob Judæorum, & Gentilium, duritatem; quod ad veram fidem traduci nolabant. Id. hic. 5.

Ad tribunum Caesaris no. Act. 25. 10. Cur Paulus, qui vehementer optabat mortem: desiderium habens disvolvi. Philipp. 1. 23. Nonne occasione data eam differt? Pro tua eximia charitate magis eligebat servire utilitatì aliorum, quam tuoi optata Dei praefatia. Sylveira hic q. 5. Ita faciebat, ut prædicationi infieret; cunque multi hinc Creditibus, atque omnibus, coronatus, iacet ad Christum. Meuebat profecto, ne pauper hinc, atque inops multorum fatius abcederet. S. Chrysof. hom. 7. de laud. S. Pauli apud Did. Nyf. Sabb. D. 4. Quadr.

Omnis non aliter dilexit, quā si illos genuisset; immo majorum, etiam quovis patre, affectus paterni benevolentiam ostendit. S. Chryl. prefat. in ep. ad Rom.

De Pauli cervice, cum eam persecutor gladio percussisset, dicitur fluxisse latus magis unda, quam sanguis. Quis quidem res? S. Paulus stupenda non est. Quid enim mirum, si abundat lacte nutritor Ecclesie: sicut ipse ad Corinthios ait: lac nobis, possum dedi, non esca. Quia Pauli epistola non melle dulcius est: lacte candidior; quia epistola tanquam ubera Ecclæsiarum populos enutriat ad salutem. S. Ambrof. l. 68. de laud. S. Petri, & Pauli.

Juges ex lacrymarum fontes, non diebus solum, sed etiam noctibus affluebant; omnique muliere parturiente vehementius affligebatur in singulis; propter quod etiam dicebat Gal. 4. 19. sicuti mei, quos iterum partu. S. Chrysof. de laud.

Quantus terram sol radis suis illustrat, tantam curam, & follicitudinem habuit Paulus. S. Chryl. hom. 11. in Gen.

Paulus charitate succensus totus factus est charitas: qui, quasi totius Mundi communis effet pater, ita in amore omnium ipsos eorum etiam initabatur parentes; immo cunctos, non carnalis tantum, verum etiam spirituales patres, sollicitudine, ac pietate, superabat. S. Chryl. hom. 3. de laud. S. Pauli.

S. VI.

S. Pauli patientia, martyrium, labores.

Cur Paulus ad coelum rapitur. 2. Cor. 12. 2. ad vincula & carcere festinat. v. 13. 14. 15. Rapi ad coelum, ex suo genuino significatio innuit vim: à vinculis, & carcere, in Jerolymis perpetuus non potest dimoveri. Mavult, & delicias majores habet, cum Christo, & pro eo, paci; quæ cordi deficitia abundare. Sylveira in Act. 21. q. 2.

Abundans illi omnibus laboravi. 1. Cor. 15. 10. S. August. in lf. 130. Paulus plus omnibus laboravit, quia plus omnibus scriptis contrahit.

Tunc Paulus civitas Romanæ consequitur nativitatem, cum illic martyris renascitur generofacit. Tertullianus cuius tit. Scorpianus contra Gnosticos.

Semiputrum Deo per angulos immoblat: quam hostiam duplice offerebat, cum quotidie moriens, tum corpore suo mortificatione fine intermissione circumferens. S. Chrysof. hom. 1. de laud. S. Pauli.

Tyrannos iplos, ac populos, spirantes furorem, velut esse quodam culices exsiccabat: mortem verò, cruciatus, & mille supplicia, quasi ludum purabat eis puerorum; dummodo propter Christum aliquid sustineret. S. Chrysof. hom. 2. de laud. S. Pauli.

Miscellanea.

Quem quotiescumque lego, video mihi non verba audire, sed tonitrua. S. Hieron. ep. 50. ad Pamachium Divini fali gratia vocat verba S. Pauli. S. Chrysof. l. 120.

TITULUS XL

PAUPERTAS.

S. I.
Symbola, & Similitudines,
Ex Veteri.

Fecit rex Salomon thronum - qui habebat sex gradus. 3. Reg. 10. 18. 19. Ex auro puro fusiles sex gradus fecit ad regale solum confundendum, teste Philonic lib. 1. de Mographia. **C**on non of scilicet tali opus in universi regni. Solium speramus in celo subline, deliciis plenum, stabile. Ad hoc cursum istud per argenteos, & aureos gradus; sed calcatos, Drexelius Rof. select. vir. parte 2. capite 9. §. 3.

Sicut lumen inter spinas. Cant. 2. 12. Sola illa anima illi colorem habet, quæ necessarii tantum vita contenta, ad cœlestem pulchritudinem, candore animi, & corporis munditiam, aspirat. Philo Carpatis hic.

Tempus venditionis advenit. Cant. 2. 12. Religiones, vineæ Chrifti sunt, ab ipso per earum Fundatores plantatae. Vites singuli Conventus, palmites singuli Religiosi: quos Chriftus D. speciali vocatione traxit, & putavit, ut plurimum fructum afferent. Putatio autem prima facta, cum omnibus renuntiatur, quæ possidetur. Et tunc in Novitiatu florescere incipiunt: cum magno spiritu fervore novam vitam incipiunt, suavem fui spargentes odorem, & ingentis futuri fructus spem non modican prebentes. De Ponte hic Exh. 23. §. 3. Cum cernis vitam, quæ syphilis permititur, minus aptam esse ad uas producentias, doceris, hanc terrenarum rerum nimiam copiam impedimento esse: quod minùs in Evangelica præcepta pleno gradu ingredimus. Isidor. Clarissim. 1. or. 56.

Pascuum agni iuxta ordinem suum. II. 5. 17. Chald. pascuum sancti pauperes.

Lilium inter spinas. Lem. Inter angustia angustior. Vel. Augustin. in corona acerum, Picinelli.

Ex Novo, Pauperibus, & aliis.

Quis ex nobis volens turram edificare **O**c. Luc. 14. 18. Adjungit propria Apollonis, hoc est, Discipulis perfectioris, rectius statum proficitibus, tribus parabolis. Prima de turri. Sumptus autem opportuni, ut ipse Dominus declaravit, sunt abrenuntiatio omnibus, quæ possidet. Secunda parabola significatur regi nomine, similiiter professorum statum perfectioris vita: tamquam alii secundum ducatum bellum subcepimus. Bellum adversus alium regem est perfectio vita ad superandum Mundum, quantum ad licita communiter aliis: puta habere armis, vacare humanis negotiis, & officiis; hominibus quidem licita, Apolitica autem perfectionis interdicta. Debet hic similiiter quieta mente cogitare, si affectu sui vires (per decim millia hominum significata) sufficiunt ad occurrentem Mundo venienti contra ipsum cum viginti milibus, cum duplo fortitudine. Et describitur Mundus duplicita fortitudine. Et describitur Mundus duplicita potestus aduersus proficitum vitam perfectiore: quia & pugnat communis impugnationis, trahendo ad illicita communiter omnibus, & pugnat speciali impugnatione, trahendo ad interdicta Apolitica vita. Si enim considerata proprii animi dispositione, imparem se videt tanto procello, sapienter prævenit, antequam bellum inchoetur, rorat ex, quæ pacis fuit: hoc est, non aggreditur statum perfectioris vita, non vulnus bellum ad superandum licita communiter aliis: sed velut pacem rogans, contentus est statu communis vita, &c. Cajetanus hic.

Luna sub pedibus eius. Apoc. 12. 1. Signum paupertatis in lunæ sub pedibus significatur: luna enim temporalem instabilitatem significat. Et sicut à luna intemperies, & turbatio aeris, tonitru & grandinis generatio, dicitur; ita & turbatio nictus Mundi causa sunt temporalia. S. Bonaventura. s. 4. in Adv. 22.

Quid paupertas? nisi quidam maces: quid gerum abundantia? nisi pinguedi est vita præscens. S. Gregor. mor. lib. 12. cap. 22.

Monachus, qui multa possidet, est velut uavis oneraria, quæ in strœnum tempestate facile submergitur. Monachus pauper est tamquam aquila: in sublimi volans; quæ tunc ad escam se demittit, cum urgeat necessitas. S. Nilus or. 3. de avaritia.

Magnes inter gemmas positus ferrum trahens. Lem. **P**restio rei nigris. Picinelli.

Navis littus radens. Lem: **A**ltum aliis tenens. Justus Lips. cent. 2. ep. 28. rara navis allisa est, quæ modico velo legit litus. Picinelli.

Pauperes comparatur Angelis.

Beati pauperes. Matth. 5. 3. Audacter dixerim, paupertatem voluntariam aliquid simile habere cum coelestibus rationabilibus creaturis; èo quòd beatus predicatur in terris. Qui terrena concupiscere, neque possidere, noverunt, Angeli sunt terrestres. S. Bernardinus ferm. 2. de octo beatitudinibus.

Nolite possidere aurum **O**c. Matth. 10. 9. S. Chrysostom. hom. 33. in Matth. ipsorum ad Universi magisterium missuris, ad Angelicam, ut ita dixerim, disciplinam ex humana vita traducit; ab omni cura rerum secularium liberos reddens.

Habebant omnia communia. Act. 2. 44. Hæc erat Angelica res publica, nihil dicere sibi proprium esse. S. Chrysostom. hom. 7. hic.

§. II.

Pauperes præfertur opibus.

Ex Veteri.

Dicitus Dominus Moysæ - duas tabulas Testimonii lapides. Ex. 31. 18. Philo lib. de decalogo querit: cui non in civitate, sed in solitudine. Lex data sit? quia oportuit populum, antequam terram promissam caperet, lacte, & melle, manantiam, ad cultum Dei informari. Tunc enim animus ad divina excipiente apriori est, cum egeitate premitur: cum verò opibus affluit, divina addictere vix potest, apud Pinna in Ecclesi. 5. Eth. 59.

Sicut nomen Domini benedictum. Job 1. 21. Job magis affirmat videatur paupertatem, quam divitias. Nec legitur sic gratias egisse, cum divitias accepit; sicut cum amavit. Diez f. 5. D. 3. Quadr.

Sedens in sterquilino. Job 1. 8. Facilius evolat quis in cœlum de tugurio, quam de palatio: Adam in paradiso vicitus; Job in sterquilino vicitur. Hugo Card. hic.

Occidit pinguis orum. Pl. 77. 31. Gaudent ergo macilentes pectores, quia non occiduntur; sed pingues. Id. hic.

Trahe me post te, curvamus. Cant. 1. 3. Antiqui Patribus ambulare sunt praesertim: Apostolis vero, & Discipulis Chrifti, currere, Abrahæ dictum. Gen. 17. 1. Ambula coram me. Et Salomon. 3. Reg. 1. 14. Si ambulaveritis in viis meis. Et toti populo Deut. 8. 6. Zach. 3. 7. De Christi verò Discipulis: trahe me **O**c. Et Paulus de le. Cor. 9. 26. ego sic cura **O**c. & v. 24. si currite. Nimirum Patres illi bonis terrenis abundabant; & ideo farcina gravata; communi potius passu ambulare, quam currere, volabant. Incerto Autore.

Ex Novo.

Pauperes evangelizantur. Matth. 11. 5. hoc est, assertur ille bonum nuntium: & significatur per hoc distinctione inter mundanam, & coelestem, regnum: inter mundana, & coelestia, bona; inter communia bona nuntia mundana, & coelestia, quantum ad ordinem: quia mundana bona communia annuntiantur magnatibus, & divitibus Mundi: ac deinde derivantur ad reliquos; & pauperes: celestia autem bona, communia toti generi humano, annuntiantur pauperibus, pectoribus, & aliis hujusmodi sequacibus Iesu; & per illos etiam derivantur ad alios, etiam Mundi princeps. Cajetanus hic.

Si vis perficere **O**c. Matth. 19. 21. Unde Chriftus non docebat, quomodo augeretur Pecunia; sed quomodo servaretur inopia. S. Bonaventura hic.

Et omnes, qui anderant, mirati sunt, **O**c. de his, qui sunt erant a pauperibus, mirati sunt. Luc. 2. 12. At Magi magno silentio reversi sunt: quia predicatorum Evangelium pauperibus commissa, De Ponte in Cant. 1. 2. Exh. 25. §. 4.

Per totum nostrum laborantes **O**c. Luc. 5. 5. Video vos, ait, cupidus pectorum: qui non adverteritis: majorne damno futuram copiam, quam inopiam pectoris. Fiamtamen, ut cupitis: laetate recta velira. Et cum haec secesserit, concluserunt pectorum multitudinem copiam. Statim prede gaudium exceptit timor jactus: remuneratur autem recte eorum, - & impluerunt ambas naviculars, ita ut pectora mergerentur. S. Ambros. I. 4. in c. 5. Luc. mihi cumulus iste suspensus est, ne plenitudine sui naves pene mergantur. Ecce alia follisca Petri, cui iam sua prædicta specta est. O quam verum est, res externas, ut juvent, finiderat finit; ita multum nocent, si redundant. Oliva. 1. 3. conc. 9. die Ven. hebdo. Paff.

Falum est, ut moreretur mendicus. Luc. 16. 22. Quem modo beatum dicas? qui aque guttam æternum sit? aut qui brevitem tempore micam panis petat? &c. S. Chrysostom. f. 121. en. fratres, quam rem lamentandam mutuo i pauperem portant Angelii, divitem degluti Infernum. En fratres, mors pauperis totam vitam divitis vici; & elatio sola pauperis totam divitiam pompa transcendit, & gloriam. Naxera in Jof. 10. §. 52.

Titulus XI. Paupertas.

197

Ex Pauperibus, & aliis.

Inopia honestæ valitudinis mater est. B. Theodoreus f. 6. de prov. Dci.

S. V.

Paupertatis, honores, prærogativa, laudes.

Ex Veteri.

Existit duas tabulas lapides. Ex. 34. 4. Potuerunt ex aure laminae duci, è cedar compingi, è gemmis parari tabulae, quibus praecpta insculperentur. At iis opulentia tumulat; quasi pretio tabularum excipiens characteribus mandatorum, divites, nobileque, destinarentur. Sculpta verò in faxo lex, quod nihil aut rudus, aut sterilius, aptiores esse significat, & perferentibus, & perferendis vita numique praecipit. Oliva sup. Evang. f. 2. D. 4. Quad.

Divisus autem sibi pater **O**c. Ex. 39. 22. &c. Nemo, opinor ambitus, sanctorum amenantem vita malogratis, aureis que tintinibus, defignari: hæc enim concentum cordi; illa verò glorie delicias, representant. Suspendebantur autem ea ad ore imas umbrias: quas nemo non videt quasi in cœnum reiectas, & à gemmis Pontificis usque ad calceos ablegatas. Quæ ergo pars tunicae putabatur abjector, ea, præceteris, comptior, ornatoriisque, & remidebat, & ionbat. Id. ib.

Quoniam non cognovit literaturam. Pl. 70. 15. Hebr. quoniam non cognovit numerum. S. August. legit: quoniam non cognovit negotiationem.

Ex Novo.

Beati pauperes. Matth. 5. 3. Pauperes utilitatis divitum causa faciunt: ut facta inter utroque comparatione, facilis agnoscantur divites. Dei erga se beneficentiam. Iisd. Car. 1. 1. or. 11. Paupertas, & persecutio temporalis, fortes sunt; & eis claves regni cœlorum, non tantum promisive, conceduntur. Hujusmodi autem ratio est: quia Evangelica paupertas nihil habet, quod Mundu sit; temporalis autem persecutio potest totum Mundum ab homine auferre. Sed quia providentia numerus Creator, & Gubernator, nullam creaturam sine loco fecit. Numquam forte Levi laetus coenavit, quamcum pecuniam abjector. Avaros enim fecimus aurum arcis; hordeum, & olera infundere solitos ventri: adeo ut, gemma erubantibus promiscuit, fabam interdum venter erupit. Oliva 1. 13. Strom. in Luc. 5.

Ver, qui reliquias omnis, & scens offis non habentem ubi expatri reclinetur Filium hominis, exultate, & dicite: quoniam ipse liberavit me de laques vanitatum. Pl. 90. 3. S. Bernardus f. 3. sup. Pl. qui habitat.

Non audis, quid trito proverbio dicitur: centum simili viri, non unum pauperem, atque nudum, spoliare non posse: maxima enim paupertatis propagationis defenduntur: quem nullus rex, nullus imperator vincere posset. Avaro autem universi facile possunt obesse: neque homines solum, verum etiam tinea, atque vermes, cum aggrediuntur. S. Chrysostom. hom. 8. in illud Rom. 16. 3. salutare Priscam, & Aquilam: pauperem vocat cœli municipium.

Pauperes evangelizantur. Matth. 11. 5. Lyras. id est, tunisianum habere regnum cœlorum, prædicantur beati. Nota: non solum pauperes Evangelii latissimum nuntium audiunt; sed etiam illud recipiunt, & viva fide credunt: quia paupertas apostolica ad Evangelium recipiendum. Barradius Dom. 2. Adv.

Sodebitis **O**c. vos. Matth. 19. 28. Paupertatis statu facultas judicandi datur propero duo. 1. qui de rebus quibuslibet iudicatur est, oportet, ut sit purus ab illis. 2. qui in iudicio de operibus misericordie erit disceptator: sacerdos. Mar. 25. 35. illi, qui per ergationem omnium bonorum statum paupertatis elegerunt, alios iudicabunt; & præcipue qui nihil dederunt. Stella in Luc. 18. 29. Sodebitis; & tamen Matth. 12. 42. dicitur: **R**egina austri surget in iudicio cum generatione ipsa. Regina aditrix, & humiles, ac pauperes pectoribus fedent iudicantes. Gloriofors, & sublimior Chiristiana paupertas, omni regali majestate. Silvia hic in Addit.

Ecce Evangelico vobis **O**c. Luc. 2. 10. Non Pontificibus, non Sacerdotibus, non Pharisæis, non Scribis, non Optimatibus: ut hinc pectoribus, quam chari sint Deo etiæ vilissimi homines: utpote ad quos dirigunt Angelos; quibus primum mafinestra mysterium nati Dei. Cajetanus hic.

Nihil tuleritis. Luc. 9. 3. Dat primum Discipulis legem perfectam inopis: volens, ut non solum sine sufficiione: sed etiam in admiratione sint. Nihil enim ita admirando reddit, sicut vita frugalis, ac quibuslibet obviis contenta. S. Isidorus Pelus. hic.

Nun tunc sibi habere **O**c. Marci 6. 18. S. Chrysostom. hom. 1. de Elia: Nihil præter metem possidebas. Nihil enim, nihil omnino sic liber loqui, & in rerum discrimine fiduciam habere; & contra captivitatem fatis munitum, & fortent facit: ut nihil possidere, & nullis secularibus obrui negotiis. Hinc jam non miror, quod Gen. 33. 3. progrediens adorare pronus in terram sepe. Did. Nyss. Pol. cœl. p. 2. l. 7. c. 1.

N 3 Z.

R. P. Spanner Poly. Tom. II.

Zacharias dicens erat. Lyc. 19. 21. Apostoli pauperes. Reddiit ille quadruplum, quod rapuerat; divisitque pauperibus medietatem substantia sua, quæ remanerat: fulcepit Christum hospitem; salutis facta est domui eius. Et tamen, quia parvus erat, & Apololice proceritatem se non poterat extenderet; non fuit in duodecim numero Apololorum. Apostoli autem, quantum ad divitias, nihil; quantum ad voluntatem, totum Mundum pariter reliquerunt. S. Hieron. ep. 26. Consolatio ad Panachium super obitum Pauline uxoris.

Argentum, & aurum, non est nisi. Act. 3. 6. Cur Petrus, antequam claudium eua miseria sublevaret, testatur, se aurum & argentum non habere: S. Chromatus f. i. hic de veritate paupertas! quæ, cum nihil de Mundi facultate habebat, tantum de celo largitur: non dat quidem argentum; vel aurum; sed, quod plus est divitias omnibus, reddie corporis frumentum. Silveira hic q. 8.

Ex Patribus, & aliis.

Inops ultra, ac sponte, animus fulget ut aurum, splendet sicut gemma; floret quasi rosa: nulla tinea ibi est, nullus fuit nulla cura fasciæ; sed vivit Evangelica vita. Vix hijs animi pulchritudinem apiceris? vis paupertatis opes, quantæ sint, discere non imperat hæc viris; sed demonibus; non afflitus regi, sed afflitus Deo; non homini, sed Angelorum, commilito est &c. S. Chrys. hom. 48. in Match. 13.

Sicut in celo sunt novem Ordines Angelorum, sic sunt in hoc Mondo novem modi bona vita correspondentes novem ordinibus Angelorum. - Septimus gradus cum Thronis. Matth. 19. 28. *sed etiam & vos.* S. Vincent. Ferr. f. 2. post oīt. Pafch. D. 1.

De celo pauperes ad terras descendit; sicut pro nobis factus genus est corposa auctio. Sim. Caff. 1. 10. c. 4. Sanct. Hugo Carthusianus Ep. Linconiensis, eorum, quos eleemosyna lauta bene habebat, leproforum, & aliorumque, putridos pedes amanter abluebat; & inter lacrymas, & amplexus pulcherrime illos ad pacientem horratus, ac solitus, ajebat: vos ellis rose paradi, vos ellis lapides preiosi; quos in suo diadema Chirulus inferet in eternum. Annal. Eccl. A. C. 1200.

Magnum, & honorificum, est pauperi servus; si ipse fuerit dominii sui panno eodem vestitus, & purpura filii regi insignitus; cum qua meretur ad Regis aeternæ nuptias introire. Thom. Kemp. Vall. lilior. c. 16.

S. VI.

Paupertas celo apta, via ad celum.

Ioseph, cum primus esset à rege, non legitur tamen, liberi suis fuis hereditatem aliquam in Egypto reliquisse. Cur ut patet, haberent adiutum ad proficisciendum in terram promissionis. Bona enim, & divitiae, sufficiunt ipsis compedes, qui sunt in Egypto detinentur. Diez. fer. 6. Dom. 3. Quodrag.

Basti pauperes. Et, hoc est: ita securi pauperes esse debent regni coeli, sicut sunt de una re, quam tenent manus. S. Edmund. Cantuar. Spec. Eccl. 1. 16. Paupertatis, famen, dolorem, quæ putant mala; non solum impedimento non est ad beatam vitam, sed etiam adjumentum: evidenter pro munitione est à Christo. S. Ambro. 1. 2. offic. c. 4.

Beatis mendicis. Matth. 5. 3. sic enim exigit interpretatione vocabuli, quod in Graec. est: *quiam illorum est regnum celorum.* Tertull. 1. 4. adv. Marcionem.

Venit multus de Samaria haurire aquam. Joan. 4. 7. Toletus: temporales necessitates, & indigentia, solent salutis conuenientia dare occasionem; quando divina misericordia, ut peccatores converterit; illis uti disponit. Apud Elocbar. t. 3. Coll. Chr. 1. 3. p. 1. fest. 1. §. 2.

Magna quadam pena est paupertatis, quæ tam citro volunt regnum celorum. S. Bernardus 4. de Adv. Dom.

Paupertas est manuductrix quadam in via, & que ducit ad celum: unctio athletica; exercitatio quadam magna, & admirabilis; portus tranquillus. S. Chrysost. in ep. ad Hebreos. 10. 4. Quadr.

Apparuit ei Dominus in flamma ignis de medio rubi. Ex. 3. 2. Deus in rubo inter spinas. In talithrone confidere voluit, Moyensem eruditus ad regimen populi, quem ipsi tradebat. q.d. sicut ego omisito platanos, albites, flirpes nobiliores, in vegeto quiesco; ita in magna amoris concordia, & sollicitudine singulari, trade te miseri mulced amantiis, quia beatiss. iuridictionis tuae influxus immiter in eospositis, quos paupertas in rubos fecit, quia quos potentia in cedros evexit. Scias, te fore similem Deo, quando apparabis cunctis mendicis, qui spinæ sunt. Olivat. t. 1. conc. 28.

Altare de terra faciunt imbi. Ex. 20. 24. Quis non videt, spinæ, & muros, & adambri in terra? quos Deus aptiores sunt in contemptu rerum; neque in efficacia verbi tam homines commovuntur ad novitatem vite, prædicando, quam bona externa spernendo. Sim. Caff. 1. 9. c. 18.

Non pote valet Dei, vel proximi, querere lucra, qui propria non contemperit. S. Bernardus ep. 92.

Quantum fratres declinabunt à paupertate tantum Mundus ib.

Paupertas apta lucro animantium.

*N*eque turpis lucri gratia. 1. Petri 5. 2. Audacter dixerim, neque in miraculis Apostoli illi mirabiles apparuerunt, sicut in contemptu rerum; neque in efficacia verbi tam homines commovuntur ad novitatem vite, prædicando, quam bona externa spernendo. Sim. Caff. 1. 9. c. 18.

Non pote valet Dei, vel proximi, querere lucra, qui propria non contemperit. S. Bernardus ep. 92.

Quantum fratres declinabunt à paupertate tantum Mundus ib.

declinabit ab eis, & quarent, & non invenient. Dicebat S. Franciscus Seraph. testis Luca Vvadingo in Annal. Min. A. C. 1200. n. 50.

S. VIII.

Paupertas apta ad sequendum Christum, & ei obsequendum.

Cum adorassent eum fratres sui. Gen. 4. 2. En, quem fiduciam dñe, Dominum adorant, querentes alimento. Cum le nulla tenet fratre egere putabant, lima apliebant: est modo, cum ab ejus arbitrio pendet, venerabundus adorant: non tam animus adoravit, quam indigenitus. Rupert. 1. 9. in Gen. quam ob causam adoraverunt? videbatur emendari, quæ vellet, habentes licetiam. Eēc enim revera, quomodo manipuli eorum manipuli ejus adorant: dum non ob aliud ignotum principem Ägypti adorant: nisi quia defuerant manipuli eorum: ille autem de manipulis plenus habebat horreum. Naxera in Jol. 9. §. 7.

Tolerant pallium meum. Cant. 5. 7. Del amatrix, dum exit querere dilectum; & inventi custodes civitatis, custodes, inquam, Angelos. Quæ ista Angelorum custodia, quæ eripit pallium? custos potius seruare, & custodiare debet. Evidenter quærebat tamen eum divite ornata compra; ideo tollunt pallium, ut inopis citius posse Deicopiam facere. S. Ambro. 1. 3. de virginis, bene tollunt ei pallium, & quæ ad Christum pronuntiat. Bæza t. 1. 11. c. 1. §. 7.

Eccles. nos religiosum omnia, & secuti sumus te. Match. 19. 27. Nimis quia exultavit ut gigas ad currendam viam; nec currentem sequi poterat oneratus. S. Bernardus declarat. hic,

S. IX.

Paupertas apta omni virtuti.

Paupertas virtutum parent. S. Chrys. fol. 2. 8. *De pauperibus spiritu.* Matth. 5. 3. Gradus quodlibet firmissimum ex lapidibus pretiosis sternit quodammodo Dominus Salvator; per quos fanctæ anime, & fideles, repete possint, & afluere ad summum illud bonum, idest, regnum celorum. S. Chromatus conc. de 8. beatitudin.

Ubi metum, & tuum; illi omne litium genus, & contentionis occasio; ubi autem haec non sunt, ibi secura versatur pax, & concordia. S. Chrys. hom. 33. in Gen.

Paupertas virginibus in pretio est; & eo amplius, quod ex ipsa major approximatio fit ad spontem, qui pauperes requiriunt, sed divites non possunt. Veritatem virgo pauper propior accedit ad crucem munda rebus temporalibus. Virgo nudam crucem adstringit ardentiis; & tanto illius arboris fructus gaudi capidis, ut quod fructum terrenarum arborum interdicit. Sim. Caff. 1. 2. c. 4.

S. X.

Paupertas Deus tuerit, juvat, honorat.

Figura.

Itur perfeci sunt cali, & terra, & omnis ornatus eorum. 1. Gen. 2. 1. *O benedictus dies septimo, v. 3.* Sex prioris dies, quibus Deus Mundum condidit, magna creaturarum apparatu divites, sola benedictione divina pauperes fuerunt. Septimus autem vice versa rebus vacuis, benedictione dives, feliciter processit, ut S. Chrys. hom. 18. in Gen. nota. Temporales divitiae benedictionis divinae expertes furentur; spiritualis vero paupertas benedictionis divinae participes. Mendoza in. Reg. 10. fest. 2.

Tulerit ex lapidibus & supponens capiti suo dormivit. Gen. 28. 11. Cœlum patuit cubanti in faxo, dum nunquam magis inops, sed avulso adhuc receptus. Mira in arimolos propinquos Nonnus' *dialaberic ad Orientem.* V. 14. Olivafer. 3. D. 4. Quadr.

Apparuit ei Dominus in flamma ignis de medio rubi. Ex. 3. 2. Deus in rubo inter spinas. In talithrone confidere voluit, Moyensem eruditus ad regimen populi, quem ipsi tradebat. q.d. sicut ego omisito platanos, albites, flirpes nobiliores, in vegeto quiesco; ita in magna amoris concordia, & sollicitudine singulari, trade te miseri mulced amantiis, quia beatiss. iuridictionis tuae influxus immiter in eospositis, quos paupertas in rubos fecit, quia quos potentia in cedros evexit. Scias, te fore similem Deo, quando apparabis cunctis mendicis, qui spinæ sunt. Olivat. t. 1. conc. 28.

Altare de terra faciunt imbi. Ex. 20. 24. Quis non videt, spinæ, & muros, & adambri in terra? quos Deus aptiores sunt in contemptu rerum; neque in efficacia verbi tam homines commovuntur ad novitatem vite, prædicando, quam bona externa spernendo. Sim. Caff. 1. 9. c. 18.

Non pote valet Dei, vel proximi, querere lucra, qui propria non contemperit. S. Bernardus ep. 92.

Paupertas apta lucro animantium.

*N*eque turpis lucri gratia. 1. Petri 5. 2. Audacter dixerim, neque in miraculis Apostoli illi mirabiles apparuerunt, sicut in contemptu rerum; neque in efficacia verbi tam homines commovuntur ad novitatem vite, prædicando, quam bona externa spernendo. Sim. Caff. 1. 9. c. 18.

Per vias, & plateas, quarum, quem diligit anima mea. Cant. 3. 2. Sed qui illi vici? que platea? ubi queritur Dominus, & reperiatur? an platea, ubi divites mercatores? &c. S. Ambro. in Pl. 1. 18. f. 7. ubi quæsivit? in qua. In foro & post quæsivit in plateis; de quibus hi, qui ad Patris familias Evangelici prandium convenient, colligebantur. Luc. 14. 21. *Ex cùd in plateas.* Bæza t. 1. 1. c. 22. §. 24.

Testimonia.

Ex Veteri.

Dives non addet ad medium scili. Ex. 30. 15. 1. ut ex scili confer populi numerus. 2. ne divitiæ detur occasio superbiendi: & despiciendi pauperem. 3. quia una eis anima omnium hominum, five Great, seu Ir. 4. quia apud Deum non plures sunt divitiae, quam paupertas. 5. quia pretiosa quæ est Deo unicuique vita, & anima &c. Cornelius Petri.

Fallus est Dominus refugium pauperi. Pl. 9. 10. Non timeant amplius pauperes: quia Dominus in celo sedens factus est refugium pauperum. Bellarmus hic. Sic ut mater, quæ habet duos pueros, sollicita est de infante: sic est Dominus de pauperibus. Hugo Card. hic. Pauperes Christi agent in hoc sequi: sed sunt locupletes Deo: virtus vacui, sed virtutibus pleni; despiciunt hominibus, sed acceptabiles Christo. Cassiodorus in Pl. 1. 10.

Stet abominationis est super humilitatem; sic ex exercitu divitiorum pauper. Eccles. 12. 4. Paulus de Palacio, cum de abominatione. *Quare paupertatem Deus sibi elegit insignum?* ut denotaret, quæm pretiosa illa erat paupertas. Quicquid affinitas sit, & inquit coguntur. S. Laurent. Iust. ferm. in foliis. SS. Petri, & Pauli.

Apostolus ita hic. Joan. 2. 16. Cur Dominus columbarum venditores flagello non percussit. Rupertus 1. 3. in Joan. non divites, sed pauperes, hujusmodi oculares vendere solent. Pauperibus ergo parcit, ut non exturbet columbas, quas vendebat; quas, cum exurbata exsolvent, ipsi conseruent non possent, & aliquando damno affecti angerentur, & jure deplorarent. Sylveira hic q. 12.

Mendicus erat. Joan. 9. 8. Theophylactus non temere hoc adnotavit. Evangelist, quid mendicus fuerit; sed ut ostendat infamiam Domini misericordiam, quæ se ad infirmos usque dimittat; ita ut mendicus summa diligentia curaret: & ut inde etiam ipsi disceremus, ne contemnamus minimos. Apud Sylveiram hic.

Ex Novo.

Liber generationis Iesu Christi filii David. Matth. 1. 1. Cur David hic regis titulus non invenitur? ut manifestetur, quod plus Deus gloriae dari a Davide paupere, & pauperi; quæm de ipso regi, & propter: pauperes enim a Deo magni afflantur. Sylveira hic q. 17.

Ego veniam, & curabo eum. Matth. 8. 7. Quantum, divina humiliatio insigne, ut eoli Dominus nequaquam dignatur. Centurios servulum visitare. Denique ab aliis Regulo ait: *rade, filius eius!* ut feias & potentiam dimittas, & humilitatem gratiæ. Ibi noluit pergere, nè in Reguli ipsa videatur magis divitis detulisse: hi ipse perirexit; nè videretur in Centurionis simulacrum conditionem desponsare scilicet. S. Ambro. 1. 5. in Luc. 7.

Confitebitur fili. Matth. 9. 2. O mira humilitas! despiciunt, & debilium, filium vocat; quem Sacerdotes non dignabunt attingere. S. Hieron. hic.

Et surgens secutus est eum. Matth. 9. 9. Querit S. Basilius M. quare tantum honor Mattheo Christus tribuit, ut & Apostolum, & Evangelistam, designaret; quæ prærogativa, præter Joannem, aliorum neminem ornavit. Respondet: quod Mattheus ea dignitate præter certos audius fuit, & factum; quia plura, quam alii, pro Christo reliqui. Mattheus, quando etenim ipse fuisse regnum, & Dominum scilicet est, non modo Iuda reliqui, sed periculis enim ipsa contemplari, quæ ipsi, totique ipsius familia, & civitate, & magistratus immobiles; quod receptorum a se vicit; rationes dictenses, & confessio reliqui. Did. Nyf. f. 6. D. 2. Quad. 8. 4.

Vade ad mare, & mitte hamum. C. Matth. 17. 26. Cur ratiō miracula nisi? cur non pecuniam ex loculis, quos habebat Judas, dedit? Respondeat S. Hieron. quis res pauperum, in illos iussum convertere, nefas putavit. Mendoza in 1. Reg. 14.

Tunc duo erant in agro Cœ. Matth. 24. 40. Sed dicit aliquis ex his, qui adiungit pauperem, & fortassis tunc infirmum in lecto reperiatur. Si mulier in mola non relinqueret, nunquam neglegit. Confide homo! Iudex non est acceptor perdonarum; non secundum opinionem judicat; neque ex sermoni redarguit: non preficit prudentes idiotis, neque ex vites pauperibus. Etiam in agro fures, reperiunt eum. Non putes, quod magnates quidem acipient, te vero agriculturam relinquent, ferme seruos fureris, & pauperes non metuas. Qui formam ferri in se recipit, seruum non constemper. Etiam in agro jacueris; scriptum est enim: *erunt duas testes uno.* Luc. 17. 34. 5. Cyrilus Jerol. Catech. 15.

Ad illud: quamvis non fecisti uni de minoribus his nec mihi fecisti. Matth. 25. 45. Quid ait? si fratres tui sunt, quomodo minimos appellas? In modo vero ideo fratres, quia humiles, quia paupertes, quia obiecti. Hos enim maxime ad fratrem inveniuntur: pauperi enim non est regulus; in fiduciâ unitus suus mundi; qui in potentes timent manu mettere, eos etiam in suis criminibus venerantur; pauperes vero, & miseros opprimunt. Sylveira hic addit.

Homo, qui descendebat ab Ierusalem in Jericho. Luc. 10. 30.

Symbolum pauperis. 1. dicit homo quidam. Non cum nominat: quia pauperis nomen nemo sci. Eccl. 13. 29. pauper locutus est: *O dicunt quis est hic?* 2. descendebat: qui enim ad altiora ascendunt, sunt divites; pauperes vero semper descendunt. 3. ab Ierusalem in Jericho, à quiete in communionem: pauperi enim non est regulus; in fiduciâ unitus suus mundi; qui in potentes timent manu mettere, eos etiam in suis criminibus venerantur; pauperes vero, & miseros opprimunt. Sylveira hic addit.

Percutio seruum principis. Matth. 26. 51. Cur non extenuit Petrus gladium ad principes, magistratus &c. Sed solus pauperem famulum percutevit: Hoc communiter accidit in misericordia huic mundi; qui in potentes timent manu mettere, eos etiam in suis criminibus venerantur; pauperes vero, & miseros opprimunt. Sylveira hic addit.

Homo, qui descendebat ab Ierusalem in Jericho. Luc. 10. 30.

Symbolum pauperis. 1. dicit homo quidam. Non cum nominat:

quia pauperis nomen nemo sci. Eccl. 13. 29. pauper locutus est: *O dicunt quis est hic?* 2. descendebat: qui enim ad altiora ascendunt, sunt divites; pauperes vero semper descendunt. 3. ab Ierusalem in Jericho, à quiete in communionem: pauperi enim non est regulus; in fiduciâ unitus suus mundi; qui in potentes timent manu mettere, eos etiam in suis criminibus venerantur; pauperes vero, & miseros opprimunt. Sylveira hic addit.

Non est enim qui regulus. Matth. 26. 51. Cur non extenuit Petrus gladium ad principes, magistratus &c. Sed solus pauperem famulum percutevit: Hoc communiter accidit in misericordia huic mundi; qui in potentes timent manu mettere, eos etiam in suis criminibus venerantur; pauperes vero, & miseros opprimunt. Sylveira hic addit.

Incitat latrones: etiam illud modicum, quod ei refidit.

Non est enim qui regulus. Matth. 26. 51. Cur non extenuit Petrus gladium ad principes, magistratus &c. Sed solus pauperem famulum percutevit: Hoc communiter accidit in misericordia huic mundi; qui in potentes timent manu mettere, eos etiam in suis criminibus venerantur; pauperes vero, & miseros opprimunt. Sylveira hic addit.

Diez fer. 5. D. 2. Quadr.

Misericordia Lazarum. Luc. 16. 24. Dives ille adhuc divitis mente recipiens in ipsis tormentis, videns Abrahamum, & Lazarum: & tamen divitem Abramum praterit, & ad Lazarum dicitum respicit. S. Chrysol. f. 122. adhuc divitem malitia non deserit; adhuc in Lazarum sic crudelis. Id. ib.

Ei pares nunc hic. Joan. 6. 9. Sic principium consilarii, sic proceres, remedii regni, ubi, exercitus, principi suggestorii de minimorum pauperum reculit; puerorum paces, & pietatis, proponuntur. Oculi ejus in pauperibus resplendit. Pl. 10. 9. Secundum Hebreum. Significatur divitium confessus, five comitia, quibus quid magnum tractant ad regum stabilimentum, & ratim statutum. Sed quid maxime ibi recipiunt? Ecce factus sapientia hominum. Exfiltrabant injuriam pati magnos viros, si à pauperibus honorarentur. Apud Sylveira hic q. 9.

Hominem non habeo. Joan. 5. 7. offerebam ei paralyticum. Mat. 9. 2. Verofimile est, paralyticum hunc divitiae fuisse: quia multi ipsius obsequio deputati, tum in defendo, tum in domo aliena dirupto tecto devalvanda; in quo non modicum iniquum dannum inferabant: sed novaretum dannum à paralyticis refacit posse. Alter paralyticus triginta octo annis ab omnibus derelictus non habebat, qui illum in pescium mitteret. Petrus Beatus. P. 6. Pent. *Hominem non habeo:* quia pauper erat, ut notat Chrysostomus hom. 36. Beda, S. Thom. Aqu. Bonaventura, Simi Cass. lib. 5. cap. 27. privatum se fatetur auxilio humano, & à Valentioribus prævenitur in cura. Sylveira hic.

Abusus multicidio. Joan. 8. 3. Mundi leges solis pauperibus latevidetur. Quarit Lyranus: cur non & adulterum adduxerint? qui accipiunt, & puniri, neque increbantur, ac adulteria. Responder: forte adulteri erat dives; adulteri erat paupercula mulier, qui non habuit, unde illis fatisceret. Did. Nyf. f. 6. D. 3. Quadri.

Sic est hodie de iustitia, & de ministris illis; sicut de te la araneam: in qua parva musca capiuntur, & strangulantr ab ipsis araneis; crasce autem inde facile evadunt. Guillelmus Pepinus ferm. in f. 6. D. 3. Quadri apud Nyf. ibidem.

Testimonia veteri.

In famuli tui flagellis cedimus. Ex. 5. 16. Quid Pharaon? occidit, v. 17. Miseri: cum tot atterantur laboriosi, orio, audire. Lippomanus: vide, quomodo mendacium habetur, quodquid pauperes pro se allegant. Nazera in f. 9. §. 20.

Persequimur hostes, & extremos quoque fugientem cedite. Jos. 10. 19. Non multo post precepit Ioseph. v. 22. Aperte per lumen fecerantque ministri, ut filii fuerint imperatores. v. 23. Hic ministri executi referuntur imperium: cum ibi non dicantur imperium executi: quia hoc laboriosissimi, illud facilius: quia ibi contra debilitates, extremitates cerebri sententia: hic vero in sublimis, & potentes. Nazera in f. 10. §. 50.

Judicare ego, & pupille humilem, & pauperem infuscem. Pl. 81. 3. Justificatio supponit culpm, & delet præcedendum maculum. Dicat ergo, peccatorum justificare; aut, pauperem eripere. Paupertate justificationem prudenter exoptat: quia scit, apud humanos iudices, & tribunalia, pauperem semper, ut peccatorem, damnari; cum dives absolvatur ut iustus. Nazera in f. 9. §. 20.

Ex Novo, & Patribus.

Hic omnis tibi dabo, si cadere adaderis me. Matth. 4. 9. Auth. imp. op. hom. 5. in March. uni dare non poterat omnia, nisi ab omnibus tolleret omnia. S. Chrysol. f. 123. ait, Eupulonem artificia judicata vestitum. Cujus nuditate? multorum; quos nudavit; ut vestem sibi texereret. Nazera in f. 10. §. 37.

Tollit itaque ab eo talentum. Matth. 25. 28. Didacus de Celada: sic rem expendit. I. in Chrysol. f. 123. v. 4. n. 11. quod Christus dicit: hic admirabatur, quod est in communione: à paupere servo iubet tolli talentum; & dari ei, qui habet decem talenta, dixi. Miseri emunguntur, ut magis pinguestant divites; habenti dabitur. Sylveira hic addit.

Tunc videns Iudas, quod damnum esset. Matth. 27. 3. Nonnulli Christus dicit: ame Pilatum fecerat; non mortis sententia late a Præfice; penes quem solum erat vita, & moris ius; & tamen Iudas damnatum vidit: scilicet, ut Origenes tr. 1. in Matth. ait: magnam vim habent potentiorum preces, & molimina, contra pauperem, & innocentem; ut iudicium vel intercessum fleant; ut contrafas, & jis, sententiam ferant. Confutum inservit principes. Et. Pinna in Eccl. 5. Ethol. 62. 10. cap. eger. Luc. 15. 14. Cur non juvatur ab iis, cum quibus confundunt substantiam? Quia ubi opes, ibi amici. Sylveira hic q. 5.

Abit, & absedit. Luc. 15. 15. Ut quisque ex opum copia assimilatur, ita conferi in mortuis potest, quem census deficit. Filium prodigum omnes ii, & ex, quibus cum facultates suas prodegerat, in pauperie defluerunt: nec pluris fecerunt; quam si mundo, & vita, excelsiflet. Did. Nyf. Sabb. D. 2. Quadri.

Misericordia Lazarum. Luc. 16. 24. Cur non dixit ipsi Abraham, qui olim peregrinorum pedibus lavandis aquam offerebat? lingua ardori stillam praebet. Dives poterit præbere undam, pauper stillam: ergo à divite, non à paupere, petat. Dives de

S. XIII.

Pauperes sunt in bonum divitium.

Unde ememus panes. Joan. 6. 5. Mundus nulli est obligatior, quam pauperibus. Urbes, quas videbas tam amplias, domos, quas inhabitatis tam magnificas; basilicas, quas admiramini tam sumptuosas, sum opera pauperum: qui lapides erugunt, adixerunt, calcem pararunt, ligna siderunt, muros construxerunt. Panem vobis dat rusticus, qui feminat, agnum colit. Aurora, & argenteum, foli pauperes effodiunt, in cibis purgant. S. Chrysol. hom. 34. in 1. Cor. perficuum est, fieri non posse, ut abique pauperibus confer civitas. Aloysius Juglar. conc. 22. horti Quadr. Ideo Deus pauperes in hoc Mondo esse permisit, ut omnis homo haberet, quomodo peccata sua redimeret. B. Cesar. Arctas. hom. 15.

Panis involutus, & possum in praepio. Et hæc sunt Dei iudicia? Mendiculum potius, quam Dei Filium, loquuntur pauperes panni, & praedepe. Sed benedic Angelus: haec vobis signum. Nam quid elegit vide stabulum, angustum praepio? pauperes pannos; qui poterat sibi curare sumptuosum palatium? magnificum stratum, pretiosa peristola. Hoc manus hominis majoris signum est, hoc Deum indicat: qui majora minoribus postponit. Id. ib.

Quis ex vobis homo, qui habet centum eis: nonne dimittit nonnaginta novem in deserto, & vadit ad illam, que posierat. Luc. 14. 4. S. Chrysol. hæc parabola plus divinitate pietatis, quam conscientiam humana, loquitur, & exprimit veritatem. Magna relinquunt, amare minora, Dei potestas est, non cupiditas humana. q. d. homo unam faciliter concenseret, cui ovium nonnaginta novem potestas fieret: quia ambabus manibus repellit minoria, & ampit majora. Id. ib.

Num. II.

Alia de paupertate Christi.

Ex Veteri, Novo, & Patribus.

Abel. Gen. 4. Abel interpretatur nihil habens. Ei Christus filius nihil omnino habuit. Matth. 8. 20. *Vulpi, forentur* habent &c. pauper in ingressu, pauperior in progreku, pauperis in egreku. Hugo Card. hic.

Lapis ille, quem capiti suo supponit Jacob. Gen. 28. 11. ut dormiret, hic Chriflum significat, lapidem angularem. Hunc enim quicunque supponit capiti, id est, cordi suo, dormit securius: cum multe sint, fuitque iusti reges, & suorum subditorum lofipatores. Ideo Prophetam appellar: da nobis signum, quod alii reges non habeant; da nobis signum proprium regis, cuius regnum annuntias. Respondebat: ecce vobis signum illud speciale: pauper, & ascensus &c. Did. Nyf. D. Palm.

Ohi est, qui natus est Rex Iudeorum? Matth. 2. 2. Quia ratione adducti sunt, ut sibi persuaderent, cum, qui recens natus est, est, & Regem Iudeorum, & Redemptorem Mundi, & verum Deum? Rationem dant: *Vidimus enim stellam ejus in Oriente.* Si Deus est, ut aijunt, qui recens natus; quid dicitur? Nonne facilis cum agnoscit, si plures stellæ, quasi totidem famili faciunt, illis præstulissent? quā una sola? Minime: nam hinc Dei Majestas, differentiatione illius ab homine, intelligentia; quod homo cupiditate sua illicitus unam pro pluribus stellis prompte relinquit; verum Deus plus una debeat. Did. Nyf. D. Palm.

Invenient pauperes, & procedentes adoraverunt eum. Matth. 2. 11. Res utique mira, audiu stupenda. Quid potuerunt reges illi tam incliti dire, qui de terra tam remota Deum Regem venerant adorare? dum indicante stella intraverunt in stabulum: videant infantulum tanta paupertate comprehensum. Paterant enim dicere: quis rex est iste? Si enim Rex est, ubi regis palatium? ubi regale folium? ubi turba obsequium famigerum? sed, ut videmus, palatium ejus est stabulum, folium est praefupium; & si turbam queris famulorum, invenies bovem, & asinum. O fides admiranda! si de veneranda, fides sollicito corde tractanda! Confundantur infidelitas nostra, stupeat nostra superbia, quae non timet ad Patrem dexteram jam sedentem; quem adoraverunt reges in praepio videntem. Sanct. Bonaventura sem. 26. in Epiph.

Vidimus enim stellam ejus. ibid. Dicte potius, videlicet vos ejus formam, lunam, stellas, quorum illi sit Dominus. Nec unus tantum stellam dominum facit, quae ipsum illuminet. S. Chrysol. f. 156. vere, sicut dicit Apostolus: *cum esset dives, pauper fatus est.* Cor. 8. 9. cum esset in sua Deitate dives, nostra sit pauper in carne, & habere coepit stellarum unam; totam qui fecit, habet, & continet creaturam. q. d. qui in stabulo natus, in praepio reclinetur: caro, & sanguis latet. Nec major ostentatio necessaria. Quale enim hoc est; si pauper, cui pro lege est praefup, pro domo natali stabulum, plures faces ad suum obsequium adhucet. Did. Nyf. ib.

Rosplendens facies ejus scimus sol. Matth. 17. 2. Immodiculus claritate vult Matthæus indicare: cum ilium ait solis intar splenduisse. Sed non videtur magna exaggeratio, quando stellæ de beatæ ait, eos sole leptis splendidiores futuros. c. 20. 26. Quod si ita est; cur Christus tantum scimus sol repletus? Ad mensuram conditionis suæ extendit suam ostentationem: nec splendorem potest maiorem, quam tunctus reportabat. Id. ib.

Sedens super asinam. Matth. 21. 5. Relinquens magis propiore, proprium est, magnificientiam Dei; quod confortando cupiditas humana non habet. Christus sedens super asinam, Jerusalym, triumphator ingreditur, cum invento posset curru triumphali. Si purus homo sufficeret, magnificus apparatus in triumphi solemnitatem undique accereret. Idem ibidem.

Hoc vobis signum. Luc. 2. 12. ex quo scilicet cognoscere possit, esse Deum, quem reperiens natum. *Invenient infantes*

S. XIII.

Nativitate inventus est infans; & cotan Pilato filius: ita ut minoratur Propterea. Matth. 27. 14. Sic natu involutus est pannis; sic mortuus Syndone involutus est. Et sicut reclinauit, & posuit, est in alieno praefacio; si positus est in alieno sepulchro. Sim. Caff. 1. 1.c. 7.

Miles accepit regnum ejus. Et. Joan. 19. 23. Modica vestimenta Christi nobis paupertatem induvunt: nec aurea, seu argentea zona; neque crumenæ plena pendentes, nec calceamenta, in ita divisione fuerunt: ut sciatu, Dei filium tibi sunt omnia; quoniam sanctæ omnia Deus est. Parum reflecter amittere omnia, dum non perditur Deus. Did. Nys. vii. Abr. 1. 4. c. 3.

Tribus Levitica Jof. 13. 14. propriam possessionem non habet; ceteris tamen omnibus ferè opulentior. Nam, si tribum Iuda excipiamus, nulla fuit alia, quo quadrangula oboles obtinebat, ut levitica. Jof. 21. 1. &c. Mendoz. in 1. Reg. 1. Annot. 4. scđt. 1.

Ego vero egem, & pauper sum. Ps. 69. 6. Videamus, cum si coeli thesauro diffimili, ubique se egem, & pauperem dicit gloriosa paupertas. Utique quia Mundanus copias non habet, & intus, ubi est dies, semper ambit, semper defidet, semper accipit; sicut dicit Apostolus: fratres, ego non arbitris approbans. Philipp. 3. 13. Vides merito tales dici egem, qui continuo acquirent gratiam divinitatis exoptant. Caffid. hic.

Venit Dilectus meus in hortum suum. Cant. 5. 1. Quid clavispongia? horus tibi vernal, in quo mel, lac, pompa Punicæ, aromata, crocus, virgine lilia, mananæ aquæ; nihil ad beatitudinem deest. Climo, qui illæ deest, quæ absente nihil habeo: quo præfente, etiæ deest mihi omnia, deest nihil. Ut job nihil deest in summa regum inopia, quia ei adhuc Deus; ita deest mihi omnia in copia frugum, & florum; quia absens Iesus. Veniar Dilectus in hortum: aliquoquin hortus converterunt in desertum. Opes, nobilitas, eloquentia, plausus, delicia, hortus sunt; sed si oratio aruit, si Christus à corde abcessit; folium mihi superest in serico, & gloria, sepulchrum. Oliva 1. Strom. 5. Veniar Dilectus.

Eius non florib. Habac. 3. 17. & addit: ego autem in Domino gaudio. Et. v. 18. Fatur, se licet fibi omnia tempora.

laudem, dummodo Deum in anima sua habeat; spiritualem

laudem, & consolationem, non amissurum; sed ex his omni

bus laboribus, victoriam reportarum, ob canque Deum

laudaturum. Diez conc. 2. D. 4. Epiph.

Paupertas Sanctorum.

Sedice vestimenta sua. Job 1. 20. Origen. hom. 1. in Job: etiam hanc vestem trado tibi; ut nihil remaneat ex omnibus, que tradidit mihi Deus. q. d. Deus omnibus bonis me sponte: ut nihil mihi reter, nisi ipsa vestis. Ego autem, ut me toquem divino beneficio conformem, nec ipsam hanc vestem retinere velim: hoc solo contentus, quod ad majorem adhuc paupertatem redactus sum, quam à me Deus requirat. Paulet in Purif. B. V.

Et fraudavimus de pretio agri. Act. 5. 1. Erat hoc furtum, & sacrilegium, rei Deo dicatum. Ergo voverat plenam bonorum abdicationem, ut Religiosi voventes paupertatem. Probatur, ex verbo fraudavit: haec enim non fit in re propria, sed aliena. Si enim non vovisset, nullus tantum officiū mendacium, non perniciōsum, utpote in re propria; ideocque véniale. Sicut qui amico dare centum aureos dicens: plures darem, si haberem; at non habeo: peccatum mendacio officiū, & véniale: nec dicit fraudare; multo minus mentiri Spiritui Sancto. Porro si primi Fideles, etiam conjugati, vovent paupertatem; multo magis eam voverunt Apolosi, coram in virtute dices. Cornelius hic.

Ne verbo quidem audet quis dicere aliquid sum: magnum quod est crimen, ex ore Monachi processili, codicem meum, tabulas meas, graphium meum, tunicam meam; digna postuenda satisfacturus, si casu aliquo per subversionem, vel ignominiam, hujusmodi verbum de ore ejus effugerit. Joan. Caſtianus de crenob. int. 1. 4. 13.

Nemo tam ari, quam ipse cupidus paupertatis: nec thesauro: sed hodiendi foliutor illius, quam ipse hujus Evangelice Margarita. Sancti Bonaventura in vita Sancti Francisci cap. 7.

Multi hoc uno nomine libenter multa habebant, ut multa contemnerent. S. Greg. Naz. or. in Julianum.

P. Andreas Oviedo, à Pontifice creatus Patriarcha Æthyopiz, ibidem usque ad mortem vixit in ranta paupertate; ut propriis manibus aratum diceret, sereretur fruges, quas comedebat. Unde revocatus à Greg. XIII. P. litteras ad eum dedit exortatas in marginibus, quos è Breviario suo prædictarunt; eo quod aliud ad ierusalem chartam non habebat. His memore obsecratabat Pontificem, ut permetteret ecclæsia sua, quam sibi desiderabat, utque ad finem vita assisteret. Vixi his litteris ille laceratus est Pontifex, suamque illi benedictionem impetravit. Corn. in act. 2.

Num. IV.

Pauper est dives, nul est deus, qui habet Deum.

Ex Veteri.

Crescer me fecit Deus in terra paupertatis meæ. Gen. 42. 52. Cum Ioseph ex multis sua inopia ad magnas opes elevatus, posteriori filio nomine Ephraim imponit, uicti, frugiferum. Sylv. in Apoc. 2. 9.

Occidat unquamque fratrem, & amicum, & proximum suum: feceruntque filii Levi Et. Ex. 32. 27. S. Ambro. in Exp. dum: Sanctiora ad hoc munus eliguntur ministeria Levitarum, quorum portio Deus est. Nescient suis parere, qui nihil suum norunt: quoniam sanctis omnia Deus. Spernunt ab am-

cis prouentura bona, qui Deum possident. Seneca 1. de consolat. ad Polib. adjice nunc, quod cùm semper prædictes, charriorem tibi spiritu tuo Cæsarem esse; fas tibi non est, salvo Cæsare, de fortune queri. Hoc incolunam salvi tibi sunt qui: nihil perdidisti: non tantum siccus oculos tuos esse, fed etiam latos oportet: In hoc tibi omnia sunt. Adversus felicitatem tuam parum gratus es; si tibi quidquam, hoc salvo, flere permittis. Magis dic animæ, que Deum habet: in hoc (Deo) tibi sunt omnia; quoniam sanctæ omnia Deus est. Parum reflecter amittere omnia, dum non perditur Deus. Did. Nys. vii.

Abr. 1. 4. c. 3.

Miles accepit regnum ejus. Et. Joan. 19. 23. Modica vestimenta Christi nobis paupertatem induvunt: nec aurea, seu argentea zona; neque crumenæ plena pendentes, nec calceamenta, in ita divisione fuerunt: ut sciatu, Dei filium tibi sunt omnia; quoniam sanctæ omnia Deus est. Parum reflecter amittere omnia, dum non perditur Deus. Did. Nys. vii.

Tribus Levitica Jof. 13. 14. propriam possessionem non habet; ceteris tamen omnibus ferè opulentior. Nam, si tribum Iuda excipiamus, nulla fuit alia, quo quadrangula oboles obtinebat, ut levitica. Jof. 21. 1. &c. Mendoz. in 1. Reg. 1. Annot. 4. scđt. 1.

Ego vero egem, & pauper sum. Ps. 69. 6. Videamus, cum si coeli thesauro diffimili, ubique se egem, & pauperem dicit gloriosa paupertas. Utique quia Mundanus copias non habet, & intus, ubi est dies, semper ambit, semper defidet, semper accipit; sicut dicit Apostolus: fratres, ego non arbitris approbans. Philipp. 3. 13. Vides merito tales dici egem, qui continuo acquirent gratiam divinitatis exoptant. Caffid. hic.

Venit Dilectus meus in hortum suum. Cant. 5. 1. Quid clavispongia? horus tibi vernal, in quo mel, lac, pompa Punicæ, aromata, crocus, virgine lilia, mananæ aquæ; nihil ad beatitudinem deest. Climo, qui illæ deest, quæ absente nihil habeo: quo præfente, etiæ deest mihi omnia, deest nihil. Ut job nihil deest in summa regum inopia, quia ei adhuc Deus; ita deest mihi omnia in copia frugum, & florum; quia absens Iesus. Veniar Dilectus in hortum: aliquoquin hortus converterunt in desertum. Opes, nobilitas, eloquentia, plausus, delicia, hortus sunt; sed si oratio aruit, si Christus à corde abcessit; folium mihi superest in serico, & gloria, sepulchrum. Oliva 1. Strom. 5. Veniar Dilectus.

Eius non florib. Habac. 3. 17. & addit: ego autem in Domino gaudio. Et. v. 18. Fatur, se licet fibi omnia tempora.

laudem, dummodo Deum in anima sua habeat; spiritualem

laudem, & consolationem, non amissurum; sed ex his omni

bus laboribus, victoriam reportarum, ob canque Deum

laudaturum. Diez conc. 2. D. 4. Epiph.

Ex Novo, & Faribis.

Aperto ore ejus invenies fraterem. Matth. 17. 26. Ab ore pectoris judicis est Petrus extrahere statem: sunt enim omnes creature Christi pauperis pro crumenæ quando & pectoris novitnum suppeditare. S. Bern. 1. 21. in Can. non astimes Christi pauperes illæ coelestia possident; quia ea sola audiunt in promitione: possident & terrena, sanguinem nihil habentes, & omnia possident. 2. Cor. 6. 10. Denique Fidelis homini totus Mundus divitias est; totus planus; quia tam aduersa, quam profusa ipsius, æquæ servit ei. Gen. 27. 28. des. tibi Deus de rore talis, & de pinguedine terra; abundantiam frumenti, & vini. Bæza. 2. 1. 12. c. 1. 5.

Scio pauperem tuam, sed dives es. Apoc. 2. 9. S. Andreas Ep. Cæsar, ab omnibus facultatibus exstis est; interim spiritibus corporis affluit; utpote thesaurosum abconditum in pectoris agro defusum fervens. Sylv. hic.

Cum Dei sint omnia, habent Deum nihil dederit; si Deo ipse non dedit. S. Cypr. l. de or. Dom.

Sapienti nihil alienum; nisi quod virtuti incongruum. Quocunque accelererit, sua omnia totus Mundus pollicetur est: quoniam coro quoq; uero uitio. S. Amb. ep. 44.

Perfetus servus Christi nihil præter Christum habet: aut, si quid præter Christum habet, perfetus non est. S. Hieron. ep. 1. ad Heliodorom.

Quid habet dives, si Deum non habet? quid non habet pauper, si Deum habet? S. Aug. 1. 1. D. 5. Trin.

X. V.

Paupertas lucrosa, & utilis &c.

Symbola, similitudines.

Oves, & boves. Psal. 8. 2. Oves electum populum significant Christianum. Pasce oves meas. Joan. 21. 17. qui idem comparantur oviibus; quia Mundi exuvias fine aliquo leni fu doloris amittunt. Nam sic ovis tendentem se non increpat, ita nec iustus cupiditatem se expoliantis accusat. Caffid. hic.

Dentes tui sicut greges tonarum. Cant. 4. 2. Ecce ego misericors feci oves in medio Iordanum. Matth. 10. 16. Non affilantur ovium dentibus, sed ovibus ipsi: qui ovium induunt proprietates; nimirum simplicitatem, innocentiam, humilitatem, quoque pectori promptam subjectionem. Affilantur autem non quibusvis ovibus; sed quæ a leonibus de lavaco, propter duplicitem munditatem, quæ in ovibus est, cum tonis sunt ablati.

ana 4

Titulus XI. Paupertas.

203

Iana; que immundiciam contraxit, & in lavaco sunt totæ. De Ponte hic. Exh. 4. 5. 2.

Tolle superflua, & salubria surgunt: utilitati accedit, quidquid cupiditati demis. Demis operam putationi: puter cupiditas; ut virtus roboretur. Sancti Bernardus l. 78. in Canic.

Christus medetur sudorifero lacrymarum, incisione venæ, & minzione sanguinis corrupti: ordinando divitibus damnorum. S. Vinc. Ferr. l. 4. D. 17. Trin.

Vitis. Lem: Spoliata diuina. Vel: Paupertate ferociæ. Pici-

nelli.

Littera O. Lem: B nihil plurima. Id.

Aquila in soli pene ipsius evecta. Lem: Modo frumentus

arida, arida pluma. Id.

Arctus in arbore appensa chorda disrupta. Lem: Fracta ma-

gis feruntur. Id.

Margarita extra concham. Lem: Nuda caput pretium. Bo-

vius.

Testimonia ex Veteri.

Ecce universa terra coram te est: si ad sinistram jeris, ego

descram retebo. Et. Gen. 13. 9. q. d. si Occidentem elegeris,

ego petam Orientem: si ad Meridiem habiter voleris, ego

in septentrionem sedem figam. Polliach, etiam alter ab altero di-

scindit, ait Dominus Abrahæ: tenui oculis tuis, & vide a lo-

co, in quo nunc es, ad Aquilonem, & meridiem, ad Orientem,

& Occidentem. Omnia terram, quam conspicis, tibi dabo, &

semper tuus. v. 14. 15. S. Chrysostom. hoc. 1. in Gen. istem ver-

bius utitur misericordia Deus, quibus & Patriarcha secessione fe-

cerat. Vidiisti, quantis cestis? & quanta est afflictus? & vidisti

digredi divinae bontatis manifestacionis? Id. ib.

Nec ultra vocabile nomen tuum Abraham: sed appellaberis

Abraham, quia parent multarum gentium confitit te. Gen. 17.

5. ait Deus Abraham, & suis circumcis. Alcinius apud Glos.

ordin. pro Deo aliquid perdere, lucrum est, non dannum.

Did. Nys. vit. Abr. 1. 6. c. 7. qui pro Deo pauca perdit, plura

recipit.

Quia fecisti hanc misericordiam, & non percepisti filio tuo unicogenito me propter me. Et. Gen. 22. 16. Abraham constitutus caput gene-

rationis Christi. Matth. 1. 1. nam ille filium suum Deo ob-

seruit in holocaustum; id est Deus, qui dicit in misericordia

dei, in superabundante compensatione Filium suum il-

lire dare decrevit. Solet enim magnificens Deus pro-

mis erit proportionatum dare, & quibus ei obsequia pra-

ficiunt, ille dona suu nobis communicare. Sylvester in

Matthxi 1.

Né descendas in Ægyptum: sed quiesce in terra, quam di-

xero tibi. Gene. 26. 2. Iacob, quem habiteret in terra Ger-

asæ, fame valida ibi urgente, defendere vellet in Ægyptum;

Et milibus divinum præceptum proprio commendo præ-

ferendum ratu, maluit mendicare in terra Chanan, quam

in terra Ægypti locupletari. Ceterum bona temporalia pro-

prior divinum obsequia defertur nequit illa bona defuerit.

Subditur enim: fexit autem Iacob in terra illa, & in

invenit in ipso anno centuplum. v. 12. Mendoz. in 1. Reg. 4.

C. 22. q. 2.

Noli timere fili mi: pauperem quidam vitam gerimus: sed

multa bona habebimus. Tob. 4. 23. Quam multa omnia. Su-

spice cœlum, & numeru stellas, si potes: sic erit patrimoniū tuum. Habebimus, inquis, quando hoc erit: non

habemus, sed habebimus; interim contabem. Futurum est;

sed est omnino futurum: modicum, & cœlum poter. Ve-

rum animalis homo, quidquid ventrem non sagittat, spem.

Habebimus, sed regnum est, sed cœlum est, sed Deus est.

Sed nota: multa bona habebimus: si timerimus Deum. Au-

dint non est ita inopia, ut bonis potius & timor Domini co-

ronam fabricat. Oliva 1. Strom. 5. tollite timore pœnitens grec.

LUC. 12. 32.

Non confundas me ab expectatione mea. Plal. 1. 18. 1. 16. Scio,

qui non confundes me ab expectatione mea: quia jam sub-

stantia mea apud te est. Pleniore tamen fiducia, quia tutio-

re conscientia, Dominum expectare potest: cui dicere da-

rum est; substantia possessorum mearum, & Domine, apud

te est: quia facultates meas, vel tibi ergo, vel pro te

contemndo, in colis thesauroz, & ad pedes tuos omnia

me depositi, sciens; qui potens es depositum meum non

modo servare, sed etiam in centuplum restituere, & vitam

eternam adiungere. Quam beati vos pauperes spiritu! qui

luxuriam admirabilis consulari, thesauroz vobis

thesauros in coelo: nè, si in terra thesauri vestri remane-

rent, corda quoque vestra pariter putrearentur. Ubi enim

thesaurus tuus Et. Matth. 6. 21. Guatricus Abb. ferm. de Ad-

vent.

Ficus non florabit. Habac. 3. 17. ego autem in Domino ga-

do vers. 18. Super excelso mea debuet me visor. vers. 19. Ec-

ce tibi media in jaçura omnium bonorum: nihil doler ju-

stus homo, nullam tristitia vocem promitt; quin gaudent, ob

Dei est, qui, terrena cupiditate vacuus; colesti desiderat latigie discere. Caffiod. hic.

Ss quasferis eam, quia pecuniam, & sicut thefauos effodieris illam. Prov. 2.4. Qui thefauos effodit, ejicit rodus terrefit; facit in alium foveam, donec thefauos attingat. Et qui thefauos sapientia invenire desiderat, quidquid sibi terrenum inesse deprehenderit, expurget. V. Beda hic.

Angelus Domini - excusus flammam ignis. O. Daniel. 3.49. Qui paupertatem cum gratiarum actione suscipiunt, pueris illis tribus similes sunt: qui in ignis fornacem regis imperio missi fuerunt. Sicut pueros illos non incendit ignis, sed diffidit vorum vincula; sic eorum, qui in paupertate gratias agunt, solvuntur vincula peccatorum, & non ascenduntur avaritia igne. Nam & illis in igne ros illapsus est, & pauperibus divine consolationis ros immittitur. Sanct. Laur. Just. de pauperi. c. 3.

Ex aliis dedit quinque talenta. Matth. 25. 15. Sanct. Greg. hom. 9. In Evangelio nullus est, qui veraciter dicat, talentum minime accepit; non est, unde rationes ponere cogat: talenti enim nomine cuiilibet pauperi etiam hoc ipsum reputabatur, quod vel minimum accepit.

Ex Patribus, & aliis.

Nescit natura divites, quæ omnes pauperes generant: neque enim cum vestimentis nascimur; nec cum auro, argenteo, generamus. Nudos fudit in lucem; egentes cibo, amictu; pueri: nudos recipit terra, quos edidit. S. Ambro. de Natus. I. 1. Ifacilita c. 1.

Quid mores propter pauperiem? quid ploras, cum festum diem habeas? quid lamentaris, cum solemnis duas? solemnis quippe dies, & festus, prudenti pauperies est. S. Chryostom. hom. 2. ad pop. Antioch.

S. XVII.

Paupertas spiritus.

Beati pauperes spiritu. Matth. 5. 3. *Q*uare: cur Christus inter beatitudines Evangelicas primum locum affigunt paupertati spiritu? quia hac paupertas exercit cupiditatem, que est radix omnis peccati: 1. Tim. 6. 10. Corn. hic.

Miseri superbi omnes tumido spiritu: beati autem pauperes spiritu; quia si mendicando grandem eleemosynam, id est, regnum celorum de manu Regis consequentur. S. Rupertus in Volumen quartu Evangelio. c. 18.

Hoc est: ita secuti pauperes tibi debent de gaudio coeli, sicut sunt de una re, quam terrene maliibus. S. Edmundus Scopulo Ecclesiæ c. 16.

Pauperes spiritu sunt, qui reliquerunt omnia, qui habebant voluntate spirituali, & huiusmodi inopia gaudent, item mentes fibi non a penuria; sed a sufficientia rerum. Cajatus hic.

Sancti Patres veteris testamenti pauperes fuerunt terrenis. Non enim affectabant opulenta; sed alto animo nihil pendebant eis; ut, etiam omnibus perditis, mansifit inconturbati. Et haec est paupertas spiritus. Abel pauper fuit spiritu: & quamvis fibi aliqua animalia vendicaretur; Deo tamen potiora offerebat. Magnus in paupertate Novus; qui per centum annos senetipum, & suas impensas, dedit in ratem. Abraham locuples fuit, & exitus pauper spiritu, & peregrinus in terra: qui si libens ad sacrificium obtulit, pro quo paterna hereditas congregatur: ipsam hereditatem jubenter Domino libentibus obtulit. S. Bernardinus tr. de octo beat. f. 2.

Humilitas.

Quæris à me, quid esse pauperem spiritu? Omnis inflatus non est pauper spiritu. Ergo humilis pauper est spiritu. Aug. f. 14. in festo OO. SS.

Ego autem mendicam sum, ego sum, & pauper. Pf. 39. 18. Ego autem non dives, quia non superbus. S. Aug. hic.

Primam beatitudinem Hieron. August. Chryostom. exponunt de humilitate, & sit sensus: *beatis pauperes spiritu;* id est, humiles corde; qui non inflatur, non magna de seipsum prafumunt; nec aliquid boni fibi, sed totum Deo attribuunt. Dion. Carthus. hic.

Redde hic intelliguntur pauperes spiritu, humiles, & timentes Deum; id est, non habentes oculorum Spiritum. S. August. l. de fern. D.

De eadem paupertate spiritus varia.

Divitiae si afflant, nolite eorū apparet. Psalm. 61. 11. Pauper est, qui, quantumvis affluant divitiae, non non apparet. Divitiae, qui divitiae nudus conatus anxius querit. In panis, & attrito, habita pessima aliquando gliscit cupiditas; in purpura degit non semel vera paupertas. Seneca lib. de paupertate quemadmodum nihil referit, utrum ægrum in lecto ligneo, aut in auro colloces: quocumque illum transflusteris, morbum suum secum affectis; he nihil referit, utrum æger animus in divitiae, vel in paupertate sit. Nax. in Jol. 15. 9. 27.

Ridiculus restibus. O. Matth. 4. 20. Quid uterque dimisit placent, qui pene nihil habuit. Sed penarie debemus: quia multus reliqui, qui desideria habendi recusavit. V. Beda hic. Nihil spiritu pauper cum dolore animi perdit; quia nihil cum amore possedit. Odium ad auferentem, tristitia de amissis, sustinere non potest: quia quod non diligebat; inquit quod animo contemnebat, amavit. Simon Cass. lib. 10. cap. 4.

Eccles. nos reliquimus omnia. Matth. 19. 27. Omnia reliquerunt. Omnia sancti dixerunt: non tantum possessiones, sed etiam, cupiditates, & eas maxime: plus enim concupiscentia Mundi, quam substantia nocet. S. Bern. f. de verbis Petri. Age, qui reliquerunt universa disponitis; te quoque inter relinquenda numerare memento. Id. ib.

Non relinquunt omnia, qui retinuit vel scipsum; immo vero nihil profecti sine sciplo cetera reliquerunt: quandoquidem nullum aliud onus est gravius homini, quam homo ipse. Quis enim tyranus crudelior, qui favor poecilas homini; quam hominis ipsius voluntas? sola diligunt, cum sola digna sit odio, principium iniquitatis, mortis infusio, destruictio magna virtutum. B. Petr. Damian. f. de Sanct. Benedicto.

Plures re pauperes; divites vero, ac avari sunt animo, quos non egestas servat, sed animus condemnat. Non enim qui omnino eget, beatus, sed qui omnibus orbis thefauris Dei mandatum prefert, ac posuit existimat. Sanct. Basilius in Psal. 33.

Quid eis prodest, qui facultates suas abiciunt, qui voluntates proprias non reliquerunt? cum sit longe præstantius voluntarius propulsus abrenuntiare, quam rebus. S. Prosper I. 2. de Sacerdotibus c. 17.

S. XVIII.

Paupertas ex usu, bona, vel mala.

*M*endicatatem, & divitias, ne dedaris mihi. Prov. 30. 8. Sanct. Bern. l. 6. de jejuno: nimisrum quia utrobique laqueus, utrobique periculum. Id. f. 2. varior: ne forte aut divitiae atollerent in superbia; aut paupertas dejecterit in iniuriantem.

Propter inopiam multi deliquerunt, O. qui quis locupletari, avertit oculum sum. Eccl. 27. 1. q. d. duo sunt locupli in mari hujus facili, ad quorum alterum communiter impingunt homines, rurisque in peccatum: feliciter opes, & inopia. Quare id prævidens Salomon obsecrat: mendicatorem eccl. Corn. hic.

Utilis terrena opulentia tenetur humiliata, quam superbe relinquitur. S. Aug. ep. 34.

Parum tibi sit, renuntiare dividis, nisi renuntietur & viatis: quia minus periculosa est, esse divitiam Christi, quam paupertem Anti-Christi. Petr. Bles. ep. 137.

TITULUS XII.

P A X.

S. I.

In Genere.

*F*elix est in pace locus eius. Pf. 75. 3. S. Hieron. hic. Locus Dei non est nisi in anima, quæ pacem habet. Quæ ergo anima non habet pacem, sciat, se non esse locum Dei. Ubi pax, ibi Deus: nam in pace saluus est. O. Petr. Bles. ep. 138.

Qui posuit finis tuus pacem. Pf. 147. 3. Tunc enim erit perfecta pax, quando voluntas requiescit in plenitudine omnis boni. S. Th. Aq. in c. 1. ep. ad Rom. lect. 4.

Reverte, revertere Sulamitis. Cant. 6. 12. Sulamitis idem est, quod Jerusalensis, ait Paginus, & Vatablus. Jerusalem enim olim dicta est Salem. Unde Sulamitis idem est, quod civis Salem, fidei Jerusalim. Hoc est mystice: *habitus in pace.* Corn. hic.

In terra pax hominibus. Luc. 2. 14. Nomine pacis intelliguntur omne bonum: ac proprie pax hominibus, hoc est, omnis felicitas, omne bonum hominibus. Sylv. hic.

Plus

Titulus XII. Pax.

205

Plus togæ lætere Rempublicam, quam loriz. Tertull. l. de palio circa finein.

Pax corporis, est ordinata temperatura partium; pax animæ irrationalis, ordinata requies appetitionum: pax animæ rationalis, ordinata cognitionis, actionisque consensio: pax corporis, & animæ, ordinata vita, & salus animantis: pax hominis mortalis, & Dei immortalis, ordinata in fide sub aeterna lege obedientia. Pax hominum, ordinata concordia. Pax coelestis iustitiae, ordinata iustitia, & concordissima societas frumenti Deo, & invicem in Deo. Pax omnium rerum, tranquillitas ordinis. S. August. in Civ. l. 19. c. 13.

Custodienda prius omnibus virtutibus pax est: quoniam Deus semper in pace est. S. Chrysost. f. 53.

Inter omnia bona creata, tam temporalia, quam aeterna, pax obtinet principatum; fine qua nulla potest esse vita beatissima, & qua perfecte habita beatissima est anima. Unde Augustinus ait: quod nil est aliud vita beatissima, quam pax aeterna. Tantum est bonum pacis, quod eam Dominus commendaveroit nascendo, praedicando, moriendo, & resurgendo. S. Bonaventura. l. 33.

S. II.

Pax cum Deo.

Num. I.

Bellum cum vitiis.

*N*omen eorum delicti in aeternum, & in seculum seculi. Pf. 6. Non transit ad summam pacem, ubi summum silentium est, nisi qui magno strepitu prius cum suis vitis belligeraverit. S. August. hic.

Felix est in pace locus eius. Pf. 75. 3. Ille pacem probatur habere cum Deo, qui adversum mandata eius contraria voluntate non litigat: qui sequitur iusta Dominantis, & ad omne preceptum divinum, sumum electi arbitrium. Pax enim vera est, concordia habere cum moribus, & litigare cum vitiis. Caffiod. hic.

Injustitia, & Pax, osculata sunt. Pf. 84. 11. S. August. hic. faci justitiam, & habebis pacem: ut osculento se justitia, & pax. Si non amaveris justitiam, pacem non habebis. Si amaveris pacis non amaveris, non te amat ipsa pax; nec veniet ad te. Tu quare litigas cum justitia? ecce justitia dicit tibi: ne furieris, & non sudis: ne adultereris, & non vis audire: inimicis es amicus meus. Dicit tibi pax: quid me queris? amica tua justitia: quæcumque inveniero inimicum amica mea, non ad illum accedo. Sylv. in Apoc. 1. 4.

Pax vobis. Et cum hoc dixisset, ostendit eis manus, & latus. Joan. 20. 19. Cum Discipulos pacem donat, ostendit eis vulnera bellii, quibus acquista pax: q. d. pacem ostero vobis; fed que effuso sanguine, diris vulneribus comparata. Monemur: Spiritus nostri pacem bellorum incommode acquirendam. Eloc. t. 3. Coll. Chr. 1. 9. fecl. 1. obs. 6.

De ore ejus gladius ureaque parte acutus exhibat. Apoc. 1. 16. Cum Christo gladius in ore, in quo tempore pax. Luc. 24. 36. Pax vobis. Joan. 20. 21. Joan. 14. 27. Pofset hic dictum cum Jer. 4. 10. huic Domino Deus ergo decepti populum suum dicens: pax erit vobis, & omnes pacem non erit nisi illi; fed bellicosa debellans peccato. S. Hieron. in citatum Jer. nisi gladius præcelerit, qui defecit vitiis; pax non sequitur. Sylv. hic.

Num. II.

Varia de pace cum Deo.

Inquit non egimus in refamento tuo. Pf. 43. 18. Testamentum Christi, quod fecit ante mortem suam, est pax inter Deum, & hominem; secundum quod dicit Joan. 14. 27. pax relinquo vobis. Eccl. 45. 30. Nam illi refamento pacis. Adhuc autem, quod pax per inter aliquos portaret, quod uterque flectatur in aliquo a suo proprio. Similiter in pace facienda inter Deum, & hominem, Deus flectitur a sua justitia per misericordiam: & homo quasi ei asurgit, & occurrit, per pietatem. Hugo Card. hic.

Oculum me osculo oris sui. Cant. 1. 1. Vox Ecclesiæ hæc est, venientis ad Christum in osculo: offensam, quam apud Deum homines peccando contraxerant, resolvi cupientis: & pacem, in qua dum est omnes Deo Patri inimici, per ipsum Filium ejus reconciliantur, inventare defiderant. S. Iustus Origen. hic.

Vade in pacem. Luc. 7. 50. Confolatorum verbum est; securitatemque tenet ab hostibus celebrata pax. Sim. Cass. l. 9. cap. 39.

Dixit eis: pax vobis. Et cum hoc dixisset O. Joan. 20. 20. Manifeste hic illa de pace agitur, quæ est remissio peccatorum: quod primum, & maximum est Spiritus S. donum. S. Rup. l. 14. hic.

Quid est autem dilectissimi, pacem habere ad Deum; nisi vel-

le, quod juber, & nolle, quod prohibet? Sanct. Leo f. 6. in Nat. D.

Nulla nobis utilitas, si cum omnibus pax; cum Deo autem bellum nobis sit. S. Chrysost. hom. 1. in 1. Cor. 1.

S. III.

Pax cum proximo.

*C*um his, qui oderunt pacem O. Pf. 119. 7. Non est omnino modo pacis signum, aut virtus, cum pacificis, sed cum iniunctis pacis efficiuntur. Landa Jerusalem Dominum. Pf. 147. 1. Cum Spiritus S. ille coelestem Jerusalem, id est, congregationem omnium Sanctorum, que cum Christo est regnatura, ad iudicandum Dominum provocaret, cum dixit: *Landa Jerusalem Dominum,* addit: *qui pax fons tuus pacem.* Ergo, ut ipsi videatis. Beatus David, licet virtutibus multis fuerit exornatus; nulla tamen actio cum familiaribus Deo conjunxit, quam dilectione inimicorum suorum. S. Aug. f. 2. D. 3.

Utinam attendisset mandata mea, salsa suissa fecit flumen pax tua. If. 48. 18. Quid flumen cum pax? multum. Percutiat aqua baculo, vel gladio; injiciantur faxa: dividetur quidem aqua; mox tamen iterum coabit, sine ullo vulneris signo. Ut nam attendisset mandata mea: nam ubi observatio est legis divine, hic vindicari non solent inimici. Drexel, Opus. 8. Joseph. c. 16. §. 3.

Beatis pacificis. O. Matth. 5. 9. Cur in premium datur pacificis, quod filii Dei vocentur? S. Cyprianus lib. de unit. Eccl. Christus omnia dona sui pollicitis, & premissis, in pacis conservazione promittit. Si heredes Christi sumus, in paci Christi pace maneamus. Si pacifici promittitur nomen filii Dei, promittitur eum ad bona Paternam. Pauperibus, mitibus, & aliis virtutibus, promittitur unum, vel alterum premium; at pacificis omnia bona Paterna datur. Sylvester hic.

Felix sunt amici Herodes, & Pilatus in ipsa die. Luc. 23. 22. Decebat enim eum, qui Mundum erat pacificarius, ut prius etiam ipsos judices suos pacificaret. S. Cyril. Jero. Catec. 23.

Pax vobis! ego sum. Luc. 24. 36. q. d. Spiritus malignus non ait pacem, sed inimicities, & fugit pacem. S. Vinc. Ferr. f. 3. Pach.

Pax relinquo vobis. Joan. 14. 27. ultimum vale dicit Dominus Discipulis charismis. Nam Iudei accedentes, & discedentes, pacem amicis precebat. Euthym. pacem, &c. ut pacifici erga vos mutuo fitis, & erga me. Bartadius D. Pente. t. 4. 1. c. 5.

Non quoniam Mundus dat. ib. Quia impi pacem precent sine ullis doloribus: Christus dat pacem cum his conjunctam. S. August. f. 166. de temp. pacem nobis Christus dedit; concordes, atque unanimes eis præcepit: hanc suis hereditatem dedit. Id. ib.

O chara pax! dulcis & res, & appellatio! o chara pax! que bonum es, ab omnibus quidam laudatum; sed quid paci custodit. Qui, quanto, tanto jam tempore nos deferrit: quando ad nos reditura es? S. Greg. Naz. or. 10. de pace.

Suavitatis est quies mentis, quæ pacem sequitur: est quasi quietis aeternæ, & suavitatis pars, & initium. S. Albertus M. par. an. c. 13.

Tantum est pacis salutem bonum: ut pro eis adoptio ne, neque mundanus honor, neque status, neque gradus, neque propria utilitas, ab ea debent aliquem deterre. Ecce quæ suftius opprobria summus Pontifex Christus, ut faceret utraque unum & reconciliare in suo sanguine ea, quæ in celo fuisti, & in terra: factus opprobrium hominum, & abieci plebis; & non dicens: servetur honor meus. Joan. Ger. Confid. 4. de pace.

S. IV.

Pacem facientes.

Beatis pacificis. Matth. 5. 9. Græcus, & Syrus: *Beatis pacem facientes.* S. Hieronym. beatis pacifici; qui primò in corde suo, deinde inter fratres dissidentes, pacem faciunt: quid enim prodest? alios per te pacari; cum in tuo animo sint bella vitorum. Sylvester hic.

TITULUS